

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA 34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83177 PODUREDNIŠTVO 34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - Tel. 414646	Letna naročnina, Italija	Lir 23.000
	Letna inozemstvo	Lir 35.000
	Letna inozemstvo, USA dol.	28
	Poštno čekovni račun: štev. 24/12410	

Leto XXXV. - Štev. 40 (1773)

Gorica - četrtek, 21. oktobra 1983 - Trst

Posamezna številka Lir 500

Naša in druge vere ob letošnji Misijonski nedelji

Danes se veliko potuje. Tudi v daljne kraje: v Azijo, Afriko, Ameriko. In pri tem potnik odkriva, če mu je kaj na tem, da ni naroda brez vere. Je to lahko krščanska, mohamedanska, hinduistična, budistična, vera v duhove. In obenem se odkrije, da je vsaka vera igrala važno ali celo odločujočo vlogo pri oblikovanju kulture in zgodovine raznih narodov.

MED MUSLIMANI

Bil sem v Maroku, ki je pretežno mohamedanska dežela. Prebivalci se svoje vere dosledno držijo. Imajo svoje mešaje, celo romarska svetišča. Častijo marabute, neke vrste svetnike, ki so se s posebno mistiko in doslednim izvajanjem Mohamedovega nauka hoteli približati Alahu (Bogu). Toda tuja jim je misel o milosti in sodelovanju z njo. Bog neizprosno določa usodo vsakega človeka, ki je ni moč spremeniti. Odtod njihov fatalizem, vera v slepo usodo, njihov pogostni izraz: »Ce Alah tako hoče...« Prepričani so, da si z molitvijo, postom in romanjem v sveto mesto Meko lahko zaslužijo nebesa, kjer je človek neskončno bolj srečen kot na zemlji.

V marsičem so nam blizu, a nekaj jim manjka, kar je bistveno krščanstvu: ljubezni. Zato so uprizarjali v imenu svoje vere vojne pohode nad nemuslimanska ljudstva, jih pobijali in podjarmljali. Verska strpnost jim je tuja.

DANAŠNJI HINDUIZEM

Tudi za Indijce je vera veliko več kot nekaka folklor, bolj važna kot bogastvo in zaslužek. Obiskal sem mesto Varanasi (angleško Benares) ob sveti reki Ganges. Cele trupe ljudi, moški in ženske, opravljajo v vodi, vse prej ko čisti, obredno kovanje in predpisane molitve za odpuščanje grehov. Kaj to priča? Da se človek ne zadovolji le s kruhom, potrebuje tudi kaj za dušo.

Indija je polna lepih templjev. Posvečeni so bogovom Šivi, Višnuju, boginji smrti Kali in še mnogim drugim. Ko stopiš v svetišče, njih kipi srepo zrejo v prišleka. Hindujska vera je vera strahu, ne pa ljubezni. Ljudje imajo močan občutek krivde in greha. V templju opic sem videl ljudi, ki so pred boginjo Parvati izpovedovali svoje grehe in ji obljubljali, da se bodo poboljšali, bramenec (duhovnik) pa je vsakemu romarju nalepil na čelo belo, rumeno, modro ali črno piko, ki je pomenila nekaj blagoslovov.

Medtem ko poznajo muslimani svoj letni strogi post — ramadan, ki traja 30 dni, pa se mnogi hindujski postijo dolga leta. Vse to delajo, da bi prekinitili verigo ponovnega utelešenja duše in s tem trpljenja na tem svetu. Delati pokoro in to čim več je zanje poročilo, da bodo končno prišli v »nirvano«, tj. nebesa.

BUDIZEM

Iz hinduizma se je prav ob problemu trpljenja razvil budizem. Mladi Buda je učil, da se da trpljenje premagati in odpraviti s tem, da se rešiš neke želje po materialnih dobrinah. Zato je treba moliti, se postiti, brati svete knjige. Kdor tako dela, postane prosvetljen kot sam Buda. Buda pa ni nikdar govoril o Bogu. Ker pa ni vere brez Boga, so njegovi učenci iz njega naredili boga.

Tudi na Kitajskem je budizem še živ, čeprav je prepovedano govoriti mladini do 18. leta o Bogu in je bilo za časa kulturne revolucije uničenih veliko budističnih molilnic (pagod). Sam sem videl, ko sem bil letos na Kitajskem, kako so ljudje v opuščnem templju poklekali pred Budovim kipom in prižigali dišeče palčke ali šli peš po 7.000 stopnicah do svetišča na gori Tajan, da si od boginje morja izprosijo rodovitnost žene ali polja ali telesno zdravje.

Pa tudi krščanska vera še živi. Slišal sem v Hongkongu, da je kljub preganjanju ali prav zaradi njega na Kitajskem dvakrat več kristjanov kot pa pred Maovim prihodom na oblast.

V JUŽNI AMERIKI

Tudi tu sem videl, kako neuki Indijanci svojo vero brez strahu ali sramu ali ozira na druge javno izpričujejo. Versko so slabo poučeni, zato tudi ne vedo, kaj početi med sv. mašo, a kip Križanega ali Zalostne Matere božje jih privlači. Tu molijo in prosijo pomoči.

NAUK ZA NAS KRISTJANE

Vera je še vedno nekaj, kar je v človeka globoko vraščen. Nikdar ne bo iztrebljena z zemlje, nikdar je ne bo konec. Pač pa lahko propade narod, in to velja tudi za našega, če bo krščansko vero zavrgel in si svojo moralno krojil po svojih željah.

Učimo se od poganov vsaj to, da človek ne živi samo od kruha. Ko sem hodil po drugih celinah, sem opazil, da Evropa vedno bolj izgublja na svojem vplivu. Ni čuda: saj ne izvaža drugega kot filozofske in verske zmote, brezdušno grabeljivost, razporoko in splav. Zato se tudi hitro stara, saj naroda ni brez naraščanja.

V državah Tretjega sveta je večina ljudi mlajša od 30 let, vsaka družina ima številne otroke, in te se uči spoštovanja do staršev. V družinah z več otroki je dosti skrbi, pa zato tudi dosti smeha, veselja in zadovoljstva. Ti zdravi narodi so jamstvo za bodočnost Cerkve in opozorilo propadajoči Evropi, tudi nam v zamestvu, da je življenjska sila nekega naroda v veri v pravega Boga, v dobroti, poštenosti in ljubezni. Samo to daje smisel našemu življenju, ne pa zgolj tvorno blagostanje.

RUDI BOGATEC

Katynska tragedija

Katyn je prijazna ruska vas ob reki Dnjeper, kakih 20 km zahodno od Smolenska. Svet jo pozna, odkar je 13. aprila 1943 nemški radio javil, da so umikajoče se nemške čete odkrile v katynskem gozdu približno deset tisoč trupel pobitih poljskih častnikov. Nemci so trdili, da so zločinski pokol izvršili Rusi, ruski radio pa je dva dni pozneje odgovoril, da je nemška obtožba golo izzivanje in propagandna poteza.

Se danes je stališče do katynskega vprašanja različno. V državah, ki ne poznajo svobode tiska, velja tista resnica, ki jo narekuje oblast. Pa tudi v državah, kjer je tisk svoboden, marsikdo meni, da so ujetje poljske častnike pobili Nemci ali da katynski dogodki niso še povsem razčiščeni. To stališče zagovarjajo stranke, ki iz političnih razlogov nočejo priznati resnice.

DOKUMENTARNO GRADIVO

Pred kratkim je izšla v Bruslju izčrpana in neovržno dokumentirana knjiga o katynskem pokolu. Za Editions Complexe jo je napisala Alexandra Kwiatkowska Viatteau, po rodu Poljakinja. O katynskih truplih je že v času vojne poročal iz Moskve ministru Edenu v London angleški poslanik O'Malley in jasno obtožil Ruse. Z zadevo se je ukvarjalo nürnberško sodišče; o tem so se izrekle štiri preiskovalne komisije; bilo je mnogo znanstvenih raziskovanj; izšlo je na desetine knjig in spominskih spisov; bogate in neizpodbitne dokaze o sovjetski odgovornosti nudijo angleški vojni arhivi, ki so od leta 1972 odprti javnosti; o Katynu je zavzel jasno stališče poljski sindikat »Solidarnost«. Za lažje razumevanje vprašanja ne bo morda odveč, ako sežemo nekoliko globlje v preteklost.

NEMŠKO SOVJETSKI PAKT

»Vem, kako nemški narod ljubi svojoga Führerja, zato pijem na njegovo zdravje.« je nazdravil Stalin ob sklenitvi presenetljivega pakta med komunistično Rusijo in nacistično Nemčijo, ki sta ga podpisala 23. avgusta 1939 v Moskvi zunanja ministra Molotov in von Rippenrop. Tajni paragrafi pakta so predvidevali razkosanje Poljske med Nemčijo in Rusijo.

Devet dni kasneje, 1. septembra, je Hitler začel »bliskovito« vojno proti Poljski: 2.000 nemških letal je brez vsake vojne napovedi napadlo Varšavo in poljska letališča ter onesposobil večji del poljskega letalstva. Ni potekel mesec dni, ko se je obkoljena poljska vojska pod nemškim pritiskom z zahoda in ruskim pritiskom z vzhoda predala na milost in nemilost.

Stalin je na osnovi nemško-sovjetskega pakta zasedel vzhodno Poljsko, vsilil ruski protektorat Letonski, Estonski in Litvi ter napadel Finsko, ki pa je nudila zagrižen odpor. Jeseni istega leta 1939 so Nemci in Rusi slavili v Brest Litovsku skupno zmago nad Poljsko. Proslave sta se udeležila nemški general Guderian in ruski general Grivošin.

VOJNI UJETNIKI

Rusi so zajeli približno 230 tisoč poljskih vojakov. Od teh so jih 148 tisoč razmestili po številnih vojnih taboriščih; njihovih imen niso nikdar javili mednarodnemu Rdečemu križu. V taboriščih jih je pomrlo približno 133 tisoč. Kakih 75 tisoč se je po nepopisnih težavah prebilo skozi sovražne vrste in stopilo v poljsko armado generala Andersa, ki se je boril na strani poljske vlade v begunstvu. Vlada je delovala v Londonu in načeloval ji je general Sikorski. Okrog 7 tisoč ujetnikov, ki niso uspeli doseči Andersove armade ali pa so pristopili h komunizmu, se je uvrstilo v filokomunistično Berlinovo armado. Ti so postali jedro Ljudske komunistične armade.

Med ujetniki je bilo približno 15 tisoč častnikov in Rusi so jih namestili v taboriščih Ostaškov, Starobielsk in Kozielsk.

V Ostaškovu (6.500 ujetnikov) so bili aktivni častniki v manjšini; ostali so pripadali mejnim stražarjem, varnostnim organom in tajni policiji. V Starobielsku (4.000 ujetnikov) so prevladovali aktivni častniki, ostali so bili univerzitetni profesorji, strokovnjaki, izvedenci v kemičnem orožju, pisatelji, časnikarji. V taborišču Kozielsk (5.000 ujetnikov) v bližini Katyna je bila kaka polovica aktivnih častnikov, ostali pa so bili izvedenci različnih strok, industrijci, svobodni poklici in književniki. O vseh teh ujetnikih ni bilo dolgo nobenega glasu. Pozneje se je raznesla vest, da so zapustili taborišča in odšli neznanokam.

GOBBELSOVO POROČILO

Toda 13. aprila 1943, kakor smo že omenili, je nemški propagandni minister Göbbels oznanil po radiu, da so v katynskem gozdu odkrili 10 tisoč trupel poljskih častnikov v uniformah. O njih so ministra obvestili tamkajšnji poljski kmetje in gozdarji. Trupla so ležala v osmih jamah, ki so merile 17x16 m in bila nagrnjena v dvanajstih plasteh druga vrhu druge. Skoraj vsa so imela na hrbtni zvezane roke in eno ali več lukenj v tilniku. Ugotovili so, da so luknje bile od strelcev iz samokresov nemške izdelave. Zadnjo ugotovitev je Göbbels sicer zamolčal, čeprav mu je bilo znano, da so pred časom Nemci izdelali in izročili Rusom mnogo tisoč samokresov in več milijonov nabojev zanje. Čudimo se lahko tudi, da je propagandni minister poročal o 10 tisoč truplih, medtem ko so jih dejansko odkopali okoli 4.300. Ni pa težko uganiti, da je nemški minister pretiraval iz propagandnih namenov. Iz istega razloga tudi Rusi niso osporavali števila, čeprav jim je bilo natančno znano.

USODA UJETIH ČASTNIKOV

Kako se je godilo ujetim častnikom v navedenih taboriščih, si lahko predstavljamo. Vendar neprestana in nasilna zaslisevanja, pretepanje, muke in ob koncu mikavne obljube niso strli njihovega duha. Na rusko stran je prestopila le neznanatna manjšina.

Izmed vseh 15 tisoč ujetih častnikov jih je samo 448 ušlo smrti. To so jim omogočile ponovne preместitve manjših skupin in drugi vzroki. Nesporo je, da so skoraj vse ujetnike iz taborišča Kozielsk našli v katynskem gozdu.

O usodi ujetnikov ostalih dveh taborišč ne vemo skoraj ničesar. Imamo eno samo pričevanje, da je bil del teh nesrečnejšev privezan na splave in potopljen v morje. Izmed tistih, ki so jih iz taborišča Kozielsk odpeljali v Katyn in tam pobili, se je rešil en sam. Stanislaw Awianiewicz.

Po njegovi izpovedi so 30. aprila 1940 njega in njegovo skupino poslali na delo v Gniezdowo blizu Katyna. Naslednja jutra je opazil, kako pod nadzorstvom agentov NKVD na desetine in desetine njegovih sotrpinov zapuščajo taborišče na tovarnjakih in ne več peš kakor po navadi. Ko se je sam čudežno rešil, je o tem, kar je videl, po nekaj tednih obvestil generala Wolikowskega, voditelja poljske delegacije v Rusiji.

PREISKOVALNE KOMISIJE

Od leta 1943 dalje so se v Katynu mudile štiri preiskovalne komisije. Prva je bila nemška, a sestavljali so jo tudi nemški strokovnjaki. Sledila je mednarodna komisija, v kateri so bili člani inštitutov za legalno medicino. Za njo je po dolgem ruskem nasprotovanju prišla tehnična komisija mednarodnega Rdečega križa. Mnenje vseh treh komisij je bilo soglasno: za pokol pri Katynu so odgovorni Rusi. Zadnja je prispela ruska komisija in že po treh dneh izjavila, da so katynski pokol zakrivali Nemci.

Pozneje so ponovna raziskovanja nevtalnih strokovnjakov razdila izjavo prvih treh komisij. Sledilo je na stotine pri-

čevanj. Vse zaman! Zgodovinska laž se je nadaljevala. Rusi so celo zgradili vojno ladjo, ki so jo imenovali »Maščevalci Katyna«. Nič ni pomagalo, da je že leta 1946 nürnberško sodišče kljub evforičnemu razpoloženju zaradi skupne zmage nad Hitlerjem in kljub brezmejnemu občudovanju, ki sta ga zbudila požrtvovalnost in hrabrost ruskega naroda in ruske armade zavrnilo obtožbo ruskega zaveznika, da so katynski pokol zakrivali Nemci.

Za usodo poljskih ujetnikov si je predvsem prizadevala njihova vlada v Londonu, toda vsi njeni diplomatski posegi so ostali brezuspešni. Nobenega pojasnila ni prineslo niti zadnje srečanje v Moskvi med Stalinom in Molotovom na eni ter Sikorskim, Andersom in Kotom na drugi strani. Stalin in NKDV sta vztrajala pri trditvi, da so poljski častniki zbežali v Sibirijo in v Mandžurijo.

Ko pa je Sikorski javno obtožil Mosko katynskega pokola, je Stalin pretiral diplomatske stike s poljsko vlado v Londonu. To priložnost je izkoristil za imenovanje nove, filokomunistične vlade na Poljskem. Sikorski je nekaj mesecev pozneje izgubil življenje pri letalski nesreči. Govorilo se je, da je nezgoda zakrivila sabotaža, vendar to ni bilo nikdar dokazano.

JELKOV GOZD

Trupla pobitih poljskih častnikov so našli v tistem delu katynskega gozda, ki ga imenujejo Kosorogy. Na prekopani površini so spomladi 1943 rasle petletne jelke. Ugotovili pa so, da so bile stare dve leti, ko so jih spomladi 1941 presadili iz bližnje drevnice. Ko so Nemci zvedeli za pokopana trupla, so morali počakati pomladi, da je sneg skopnel, preden so se lotili sistematičnega izkopavanja. Zanimivo pa je, da noben dokument, nobeno pismo, noben dnevnik, noben časopis, ki so jih našli na izkopanih truplih, ni bil datiran po januarju 1941, to se pravi pet mesecev pred napadom Nemčije na Sovjetsko zvezo.

Poznejša ruska komisija, po kateri izjavi naj bi bili pokol izvršili Nemci, ko je bil Katyn pod njihovo oblastjo, ni našla prepričljive razlage za omenjeno datiranje. Toda vprašujemo se, čemu ta pokol? S pokolom ujetih častnikov so se Rusi hoteli iznebiti bodoče poljske vodilne elite, ki bi po vojni gotovo nasprotovale njihovim političnim načrtom s Poljsko in jih lahko onemogočila.

NEPREMOSTLJIVA OVIRA

V Rusiji in v državah, ki so pod njenim vodstvom, se v šolah še vedno učijo, da so za katynski pokol odgovorni Nemci. V tem oziru se tudi poljski učbeniki ujemajo z ruskimi. Vendar vsi Poljaki, komunisti in nekomunisti, pripisujejo katynski pokol ruski tajni policiji. Tako se dogaja, da poljski učenci v šoli slišijo, da so poljske častnike pobili Nemci, doma pa zvedo, da je to laž in da so edini krivci Rusi.

Leta 1981 je poljski sindikat »Solidarnost« sicer dosegel, da se bo zavedna napa odstranila iz učbenikov, toda razpuščitev sindikata in drugi poznejši dogodki so pustili vse pri starem. Tudi poljski begunci, raztreseni po vsem svetu, si v člankih in spisih prizadevajo, da bi razkrinkali laž, ki se že 40 let ponavlja v šolskih knjigah. Toda kako spremeniti učbenike mogočne Rusije? Kako se iznebiti njenega vpliva?

Kljub sedanjemu brezupnemu stanju pa katynski zločin ni padel v pozabo. Leta 1979 je bil ustanovljen inštitut Katyn, ki deluje tajno. Naslednje leto je vsa Poljska proslavljala 40-letnico katynske tragedije na ta način, da je prebivalstvo skozi vse leto obnavljalo cvetje na simboličnem grobu na vojaškem pokopališču Powaski. Katynska rana se še ni zacelila in Katyn ostaja nepremostljiva ovira za kakršne koli prijazne odnose med Poljaki in Rusi.

B. G.

Franciškanski misijonar na samotnem potu v bolivjskih gorah

Rdeča zvezda

Rdeča zvezda je simbol svobode, slovenskega odpora, zmage nad nacifašizmom in vere v boljšo bodočnost. To ni in ne more biti v razpravi.

To je sukus članka, s katerim je Bogo Samsa v Primorskem dnevniku 16. oktobra letos »utemeljil« zaporo nad dopisom goriških slovenskih dijakov, ki so izrekli protest, ker so bili nekateri njihovi kolegi pozdravili predsednika Pertinija ne le s slovenskim napisom, marveč tudi z rdečo zvezdo. Ob tem simbolu se ne morejo prepoznati vsi Slovenci — to je pa sukus dijaškega dopisa, ki ga je Primorski dnevnik blokiral.

Zakaj »ne more biti v razpravi« nekaj, kar je kričevo sporno že dobrega pol stoletja in bo tako tudi ostalo do razčiščenja, ki ga rade volje prepuščamo zanamcem?

Za jasnost najprej načelno pribijamo: rdeča zvezda je svetel simbol velikemu številu sodobnih ljudi, in kdor v nekaj verjame, je vreden največjega spoštovanja.

Predržno pa je, da neka nazorska skupina drugače mislečim svoje simbole ne le VSILJUJE, marveč jim hoče celo dopovedati, da je NJEN simbol tudi NJIHOV. To je skrajno nedemokratično. In če je demokracija isto kot antifašizem, potem je nedemokratičnost isto kot fašizem. Opravka imamo torej z izrazito fašistično metodo.

Rdeča zvezda je prišla iz Stalinove dežele in že tu bi lahko bilo konec vsake debate. V medvojnih odporiških gibanjih se je pojavil ta simbol le tam, kjer so monopol nad osvobodilno vojsko prevzeli komunisti — ti pa so bili vsi brez izjeme v službi Moskve in njenih tragično znanih metod.

Proti Hitlerjevemu kljukastemu križu in proti Mussolinijevemu fašizmu se je dvignil ves svet. Tudi Stalinova rdeča zvezda, jasno. Toda protifašistična Evropa je peterokraki simbol sprejela le tam, kjer so ga sugerirali ali pa vsilili Stalinovi politikomariji. Tudi oni so se seveda borili proti nacifašizmu; če pa so se borili tudi za svobodo, bi morali vprašati narode, ki so za Stalinovo rdečo zvezdo nazadnje dobili tudi Stalina samega. In tudi slovenski narod ga je, ne glede na kasnejše (hvala Bogu!) družinske spore med Mosko in Beogradom.

Norveški partizani so imeli za znak upora in svobode svojo nacionalno zastavo. Francoski makijji so si pripenjali domačo trikoloro, nizozemskim borcem ni prihajalo na pamet, da bi se ozirali po rdečih zvezdah, belgijski in danski rodoljubi so sodelovali v protihitlerjevski fronti brez simbolov Gulaga, poljske armade so šle nad naciste pod drugačnimi znamenji kot so ga imeli morilci v Katynu. Tudi za italijansko odporištvu nam ni znano, da bi bilo prevzelo rdečo zvezdo kot edini osvobodilni simbol.

Celo v Jugoslaviji, ki je tako totalno zapadla »vršilec dolžnosti« iz Moskve, ni bila rdeča zvezda takoj in povsod edini simbol vstaje proti tujemu okupatorju. Prvi spontani slovenski partizani so imeli na čepicah slovensko zastavo brez zvezde; krščanski socialisti v še ne »zdolomitizirani« koalicijski OF so si pripravili simbol križa in kladi; v Bosni so delovali muslimanski partizani z zelenimi polmesci na čepicah. In seznam še ni popoln.

Pri tem seveda niti ne omenjamo, da so se »za svobodo, za zmago nad nacifašizmom, z vero v boljšo bodočnost«, kot pravi Bogo Samsa, dvignile tudi armade Združenih držav, Velike Britanije in ostalih »Združenih narodov«, pa ni nikjer bilo sledu o rdeči zvezdi. Ta je bila le na Vzhodu in tam, kjer si je Vzhod pripravil svoj imperij pod sovjetskimi nadzorom. In kjer so rdeče zvezde nazadnje prišle tudi na državne zastave, se je to spet zgodilo le v Stalinovi interesni sferi (pa še tam ne povsod: glej Poljsko in celo Češkoslovaško).

Rdeča zvezda je simbol komunizma. Kdor je komunist, naj ta simbol ljubi in naj bo nanj ponosen. Naj pa ne bo tako predrzen, da bi drugače mislečim antifašistom (in med antifašisti so jasno tudi antikomunisti) vsiljeval ta svoj simbol kot edini simbol demokracije in svobode. Mogoče je za nekaj časa med vojno to bil, ker so nič hudega sluteli svobodoljubi to nekaj časa iskreno verjeli.

Od tedaj pa je minilo že dovolj časa in dovolj dogodkov, da bi morali nekateri ljudje doumeti, da so določeni slagerji že zdavnaj zdrsani in demantirani. Slovenci smo v drugi svetovni vojni žrtvovali ogromno, nismo pa žrtvovali tudi svoje pameti. Z. Z.

»Primorski dnevi« na Koroškem

Sedaj, ko so »Primorski dnevi« na Koroškem za nami, lahko trdimo, da je bila pobuda Krščanske kulturne zveze nadvse posrečena in da so dnevi zelo uspešno potekali v vsestransko zadovoljstvo in korist, tako za Korošce kot za nas Primorce.

Zamisel ima svoje korenine v stalnih stikih, ki jih gojita med seboj koroška Krščanska kulturna zveza (KKZ) in goriško Zveza slov. katol. prosvete (ZSKP). Zastopstvi obeh Zvez se srečujeta že nekaj let v mesecu septembru, največkrat v Zabnicah, da skupaj pregledujeta svoje delo in svoje programe, posebno z ozirom na medsebojna gostovanja. Iz teh srečanj so se porodila najprej posamezna gostovanja goriških kulturnih skupin na Koroškem in koroških na Goriškem.

Iz teh vezi, ki imajo svoje začetke že v času pok. prof. Mirka Fileja in prof. Franceta Cigana, je vzniknila pri KKZ zamisel o »Primorskih dnevih« na Koroškem. Iz zamisli je sedaj nastala konkretna pobuda, ki je prepregla slovensko Koroško s kulturnimi skupinami s Tržaške in Goriške, saj je k zamisli lansko leto pristopila še Slovenska prosveta iz Trsta.

Korošci so hoteli, naj se srečanja ne

osredotočijo na Celovec ali drugo ožje področje, kjer prebivajo Slovenci. Tako se je zgodilo, da so skupine gostovale tudi v vaseh, kjer še nikoli nismo bili. Gre predvsem za Bilčovs in Kotmaro vas. Saj smo do letos za ti dve vasi vedeli le iz zemljevidov. »Primorski dnevi« so se začeli prav v Kotmari vasi (Köttmannsdorf).

PEVSKA ZBORA V KOTMARI VASI

V nedeljo 9. oktobra se je začelo. Oba pevska zbora, »Mirko Filej« iz Gorice in »Rečane iz Ljes, sta bila točno ob 11. uri pred Mohorjevim domom v Celovcu. Tam so jih že čakali zastopniki organizatorjev, jih peljali na kosilo v Bilčovs, nato pa v Kotmaro vas za nastop. Ta je bil v farni dvorani.

Kot je navada, so se najprej zvrstili pozdravi in sicer je prvi pozdravil prof. Janko Zerzer, novi predsednik KKZ. Njemu je odgovoril Emil Valentinčič, prav tako novi predsednik ZSKP. Oba nova predsednika sta s »Primorskimi dnevih« lepo začela svojo funkcijo. Želimo jima še dosti sličnih uspehov.

Zbora sta kar dobro opravila svojo na-

logo pred publiko, ki pa ni bila preveč številna. Vzrok je bil predvsem v tem, da so bile isti dan v bližini druge prireditve, pa tudi zato, ker v tej vasi prevladujejo Nemci. Prav zaradi tega je bilo pametno, da so slišali morda prvič slovenske zборе iz zamejstva, kar je Slovencem v tej že močno ponemčeni občini gotovo vilo novega poguma.

LITERARNI VEČER

V torek 11. oktobra je bil napovedan literarni večer v Slomškovem domu, tik Mohorjevega doma v Celovcu. Ko so pri Svetu slovenskih organizacij (SSO), ki je prevzel povezavo celotnega programa pri nas, pregledovali, katere literature bi povabili na ta večer, se je izkazalo, da je pri nas kar precejšnje število pesnikov in pisateljev in lepo število izdanih del, tako v prozi kot v poeziji. Potrebno je bilo se omejiti. Izrekli so se predvsem za tiste, ki spadajo v krog katoliških ustvarjalcev in še teh niso mogli povabiti vseh, da bi večer ne narasel preko znosnega časa. Če so torej nekateri izpadli, gre to predvsem na račun prebogate žetve. Isto velja za razstavljene knjige ob tem večeru. Potrebno je bilo se omejiti, pač pa je bil v celoti razstavljen tisk, kar ga izhaja trenutno pri nas v Italiji v vseh treh pokrajinah.

Pred literarnim večerom je bilo kratko srečanje zastopnikov KKZ in SSO. Potrdila se je dolžnost, da se prihodnje leto obhajajo »Koroški dnevi« na Primorskem. Toda o vsem bodo potrebni še podrobni razgovori.

Na literarnem večeru so bili osebno navzoči prof. A. Rebula, prof. Zora Tavčar, pesnica L. Sorli, pisateljica Zora Piščanc in pesnik Aleksij Pregarc. Ti so sami prebrali svoje pesmi oz. odlomke iz svojih del. Pesmi in odlomke drugih sta prebrala A. Pregarc in Jožica Znidarčič. Zvrstili so se: Bruna Pertot, Stefan Tonkli, Albert Miklavc, Zora Saksida, Vinko Beličič in Rafko Dolhar. Brilljantno je povezoval Saša Martelanc.

Ob tolikšnem številu literarnih ustvarjalcev se je čudil Lovro Kassel, podpredsednik KKZ, ki je literarni večer odprl, in priznal, da do sedaj marsikoga ni poznal. Njemu je odgovoril Marij Maver v imenu Primorcev, se zahvalil za povabilo in zaželel, da bi se prihodnje leto srečali na Primorskem.

Nad vsa pričakovanja velik je bil obisk, tako da so morali prinesiti dodatne sedezje. Posebno veselji smo bili številne študentovske mladine s slovenske gimnazije.

SREČANJE POLITIKOV

V istih prostorih Slomškovega doma je bil nato v četrtek 11. oktobra večer, posvečen politiki. Tudi na to srečanje je prišlo izredno veliko ljudi, nad sto. Okrogle mize so se s Primorske udeležili Drago Štoka, Ivo Jevnikar, Damijan Paulin in Salvatore Venosi iz Kanalske doline, s strani Korošcev pa sta sodelovala Matevž Grilc, predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS) in Mirko Kert. Vodil je Pavel Apovnik.

Razgovor je tekel o pomenu in perspektivah samostojnega političnega nastopanja v zamejstvu. Vsak od sodelujočih je iznesel svoje izkušnje in poglede.

Kako so ljudje sledili tej aktualni temi, pričajo številni posegi ob debati. Slo je pač za problem, ki je zgoč tako pri nas v Italiji kot na Koroškem, kjer se Slovenci vdnjajo v neslovenske stranke in zanje volijo, ker jim je ideologija več kot narodnost.

ZADNJI NASTOPI

»Primorski dnevi« so se bližali koncu. V soboto 15. oktobra je bil dan dramske umetnosti. V Smihel v Podjuni so povabili igralsko skupino iz Štandreža. Nastopili so v farni dvorani z Molièrovim »Namišljenim bolnikom«. Igrali so dobro in dvorana je bila polna. Štandrežce je pozdravila podpredsednica KKZ Mirka Opetnik, sprejel pa jih je Karel Gril, predsednik krajevnega prosvetnega društva. Tudi tu je bila organizacija brezhibna kot povsod drugod. Igralci so prespali na Koroškem in se šele naslednji dan vrnili domov.

Prelepe »Primorske dneve« je zaključil MPZ »Vesela pomlad« z Opčin. Ti mladi pevci so prišli v Celovec že v soboto popoldne, da so zvečer ob 17. uri sodelovali pri mirovnem tednu v celovski stolnici. Prenočevali so v Tinjah. Naslednji dan, v nedeljo so sodelovali pri maši v Škocjanu, popoldne ob 14,30 pa so nastopili v St. Primožu, kjer so imeli v kulturnem domu društva »Danica« svoj nastop. Njih gostovanje na Koroškem pa zasluži posebno poročilo.

Nekaj zgodb iz Burundija

Salezijanski misijonar Avgust Horvat, ki deluje na misijonski postaji v Rukago, država Burundi v Osrednji Afriki nam je za letošnjo misijonsko nedeljo poslal pismo, v katerem se zahvaljuje za pošiljanje »Katoliškega glasa«, obenem pa želi našim bralcem povedati nekaj zgodb s svojega misijona.

BOG JE, BOG BIVA!

Ta vzklik, v burundščini »Imana iriho!« sem slišal lani pogosto, tako od vernih kot nevernih. Kaj se je zgodilo? Moj redovni sobrat Jože Minarič se je vračal s kamionom iz prestolnice na naš misijon. Vozilo je bilo naloženo z različnimi predmeti za našo zadrugo, vsega 7 ton. Prišel je do nevarnega ovinka, ko se cesta začne spuščati. Zmanjšal je hitrost, a vozila ni mogel več obvladati. Kasneje se je izkazalo, da je bila cesta zaradi razlitega olja, ki je odteklo nekaj dni prej iz prevrnjene cisterne in zaradi dežja spolzka ko led.

Kamion je zletel s ceste v prepad, naravnost v reko ter se postavil na glavo, misijonar pa je zlezal iz kabine z dečkom spremljevalcem nepoškodovan. Karoserija je ostala zaprta in vse stvari v njej cele. Naslednji dan smo lahko tako ves tovor preložili na drug kamion. Vsi, ki so vozili mimo, so se ustavili in spraševali: »Koliko je bilo mrtvih?« In ko so zvedeli, da nihče, so vzklikali: »Ni Imana!«, Bog je! In »Imana iriho!«, Bog biva! Čez dva dni sta dva velika vlačilca potegnila kamion na cesto. Niti eno steklo ni bilo zdrobljeno, niti ena luč razbita, nič zvičega. Res, Bog nas varuje!

LAHKO GRESTE!

Pred dvema letoma so od tu izgnali kar 70 misijonarjev. Brez pravega vzroka. Oblasti škilijo na Vzhod, pa jim ni všeč, da so misijonarji z ljudstvom. Ljudje to vedo, zato so v tistem času še bolj hodili v cerkev in k zakramentom.

Zgodilo se je, da sem bil tiste dni v glavnem mestu. Ustavi me policija, ki je večkrat do belcev zelo sitna in natančna. Na vprašanje, ali sem misijonar, pritrđilno odgovorim. Kar začudil sem se, ko mi nato rečejo: »Lahko greste!«

Ob prazniku se v Burundiju tudi pleše pri maši. Na sliki spredaj dirigent s pevci, ob zidu kapelice dekleta pri plesu. Oltar je bolj na levi in ni viden

Cerkev ima novega svetnika

Ob somaševanju 45 kardinalov ter 160 škofov je sv. oče Janez Pavel II. — ki je te dni praznoval srebrni jubilej svojega škofovskega posvečenja in to nedeljo peto obletnico izvolitve za papeža — razglasil v nedeljo 16. oktobra p. Leopolda Mandiča za svetnika. Razglasitvi je prisostvovalo 50.000 romarjev iz celega sveta, med njimi 6.000 Hrvatov, svetnikovih rojakov, več sto Slovencev in 10.000 vernikov iz Veneta.

V svoji pridigi je sv. oče poudaril, da je bil novi svetnik do skrajnega junaštva zvest Kristusu, frančiškanskemu idealu in duhovniški službi v vršenju zakramenta sprave in pokore. Ni pustil za seboj teoloških ali leposlovnih del, ni blestel po svoji kulturi, ni vršil izrednih del. Bil je skromen redovnik, majhne postave, bolehen, z napako pri izgovorjavi. Njegova veličina pa je bila v tem, da se je ves čas svojega duhovništva, to je skozi 52 let, dan za dnem v molku spovedniške celice žrtvoval za »izgubljene ovce«. Vedno pripravljen, z nenehnim nasmehom, preudaren in skromen, poln razumevanja in potrpljenja je bil obziren vodnik dušam, ki so ga nenehno iskale. Ni znal biti drugega kot samo spovednik in to je njegova izrednost, spovednik bratom in sestram, ki so izgubili Boga, upanje, ljubezen ter so pri njem iskali miru, vedrine, tolažbe, odpuščanja. Z njimi je opravljal zakrament sprave, z njimi molil, delil bolečino. Vse to v senci Kristusa na križu.

Za novo Evropo

Nedavno je bil v Baslu (Švica) kongres Evropske federalistične stranke (PFE), ki združuje federalistične in evropeistične sile raznih evropskih držav. Kongres je posebej obravnaval problem bližajočih se drugih volitev v evropski parlament in pomen federalizma ter avtonomizma.

Glavna referata sta imela generalni delegat PFE dr. Lutz Roemhold iz Nemčije ter italijanski predstavnik dr. Dacirio Ghidorzi Ghizzi. Posebej so bili prisotni predstavniki bavarske in švicarske sekcije. Oba govornika sta iznesla tako problem miru v svetu, odnosov med veseljami v sedanjem političnem trenutku ter

iskala poti za rešitev iz sedanje krize Evrope. Nova Evropa naj bo bolj osnovana na načelih federalizma in naj postane nekakša »Evropa dežel« bolj kot držav, kakor je to danes. V tej naj bodo vse skupnosti enakopravne in dejansko zastopane.

Na kongresu je prinesel pozdrav tudi deželni tajnik Slovenske skupnosti dr. Andrej Bratuž. V svojem nagovoru je poudaril predvsem vlogo slovenske stranke v Italiji. Podčrtal je dosedanje delo SSK v prizadevanju za evropske ideale ter spomnil na nastop Slovenske skupnosti na volitvah leta 1979. Zaključil je z zagotovilom, da bo SSK tudi nadalje delovala v tem smislu za pravo demokratično in združeno Evropo.

Zborovanje je v Švici je gotovo pomenilo korak naprej v prizadevanjih za zblizanje med različnimi gibanji, ki se v težnji za skupne evropeistične ideale borijo za vedno večje dosežke v tej smeri.

Odstop angleškega ministra

V angleški družbi sta osebna moralna neoporečnost in spoštovanje družine še vedno veliki vrednoti, prek katerih tudi ugleden politik ne sme iti. To je doživel tudi britanski minister za industrijo 52-letni Cecil Parkinson. Skozi leta je vzdrževal izvenzakonske odnose s svojo tajnico, ki je letos od njega tudi zanosila. Parkinson je ta svoj spodrsrljaj javno priznal, toda javnost mu je zamerila zlasti dve stvari: da je varal svojo ljubimko z obljudo, da jo bo po zadnjih volitvah poročil, svojo ženo pa s tem, da ji je zvest. Se tretja ženska je pri tem zašla v težave: ministrska predsednica Thatcherjeva, ki je za vse to vedela, pa ga zagovarjala, da gre za zasebno zadevo. Javnost ji zameri, da če je v drugih stvareh tako dosledna in neizprosna, bi morala biti tudi v tej. Vsekakor je vsa zadeva pustila nek madež na konservativni stranki, ki je vedno nastopala kot varuh družine in zahtevala od svojih pripadnikov moralno poštenost. Parkinsonu pa ni ostalo drugega kot da odstopi, kar je Thatcherjeva »z obžalovanjem« tudi sprejela.

Vojaška skrivnost - tuja učenost

Za malo kakšno premiero je vladalo v Trstu takšno zanimanje kakor za Jovanovičevo Vojaško skrivnost. Kar trije tržaški časopisi so objavili že pred premiero svoje pozitivne članke in pohvalne napovedi o novem velikem prazniku naše besede v Kulturnem domu. In sedaj?

Dva mlada, zmožna gledališka umetnika, Srb Dušan Jovanovič in Makedonec Slobodan Unkovski sta našla streho in kruh v Ljubljani in sedaj nam v našem jeziku ponujata svojo umetnost, svoj zoolingvistični mirakel »v treh nizih in dveh predahih«. Dokler gledaš samo prva dva niza tega mirakla, cirkus na odru, te že v prvem predahu (v prvem dejanju) preseneti nenavadno beseda, večkrat zalo umazana. Ko pa je po dobrih dveh urah vsega neokusnega mirakla konec in prva injekcija po tako blesteči scenaciji in lepim kostumih popusti in si v svobodnem Trstu zopet svobodno mislec s svojo glavo, se začne reakcija; ta postaja vedno večja ko poslušas glasove med ljudmi in je razdalja v času od premiere 14. oktobra vedno večja. Javno mnenje in tudi prva kritika že prvi in drugi dan po premieri pravi, da Vojaška skrivnost ni noben vrhunski umetniški uspeh, da odpira veliko vprašanj in da odmevov ne bo manjkalo.

Prva posebnost toliko pričakovane nove farse je najprej ta, da živali govorijo; ker je teh živali kar dvanajst, je njihov pogovor kaj glasn, predvsem pa izreden, nenavaden. Iz lepih basni domače in svetovne literature smo vajeni, da živali z ljudmi lepo govorijo, se lepo obnašajo; veliko teh basni ima tudi svoj velik vzgojni pomen. V Jovanovičevi igri pa živali kritizirajo, se norčujejo iz vsega dobrega in slabega na svetu, predvsem v realnem socialističnem svetu, na prvem mestu iz razmer v jugoslovanskem socializmu. Živali zdravijo zdravniki in znanstveniki in njihovi pomočniki. Vsi ti ljudje so posebneži, ki delajo vsak zase, vsak za svoj žep. Živali v človeški podobi so zanje le poskusni zajci, katere neusmiljeno izrabljajo, dokler bo pač šlo. Toda živali s svojo živalsko pametjo presojajo vse po svoje, skrbijo za svojo živalsko vrsto, dokler ne pride do pravega spora med direktorji in dirigiranimi. Živalim celo uspe, da si v velikem nezadovoljstvu z ljudmi izvolijo svojega živalskega vodjo, čeprav je ta zaradi javnega reda zopet od zgoraj vsiljen — diktator, na javnih volitvah pa edini kandidat, potrjen od volivnega živalskega korpusa.

Živali v svojem nenavadnem pogovoru, brez vsakega dialoga kakor smo ga ljudje sicer vajeni, povedo marsikako zlata vredno misel, npr.: Včasih je plačala država, pili smo mi, sedaj pa je država pijana, mi pa plačujemo. Ker se to dogaja v nekaterih državah realnega socializma že 38 let, seveda živalim-podložnikom že vse preseda in vajeji na vpregh vedno bolj pritiskajo in tudi popuščajo. Da pa le ne pride do kakšne neljube spremembe in prehitre zamenjave pri koritih, zato Jovanovičevi znanstveniki in zdravniki svojim bolniškim klientom vse dovolijo, vse spregledajo. Tako v svojem živalskem pogovoru ti bolniki na kliniki vse mečejo v isti koš, v katerem se znajdejo skupaj stari borci, duhovniki, vera, klerikalci, samoupravljanje, revolucija, demokracija, seks in še cela kopica takih poživil vsake vrste v realnem socializmu.

Ko na koncu ves opevani mirakel postaja pravi cirkuški spektakel apokaliptičnega obsega, ko ves sistem navpik drvi v prepad in se vse podira, udarja z odra zadnja beseda, zadnji napad na polno dvorano: eksperiment se nadaljuje... Namesto rešitve za vsako ceno, nova obsodba preizkušnemu narodu: po stari poti naprej! Rdeči bič udarja po slovan-skem hrbtu, saj je že vajen...

BESERA O BESEDAH NA ODRU

Poglavje zase v tej farski je govorenje med živalmi v človeški podobi. Tu ne mislimo na nenavadni, pač živalski način izražanja kakor ga je odkril že pred sto leti Ivan Regen iz Poljanske doline; sedaj imamo v mislih pogovor, besedne izraze na odru. Veliko večino gledalcev je prav živalska govorica najbolj presenetila in postavila »v pozor!« pred toliko opevano premiero v tej sezoni.

Po igri je neki znanec hotel v šali opravičiti Jovanoviča, češ da je živalim vendar vse dovoljeno in da tako navadno govorijo na jugu kakor partizani in sedanjí slovenski vojaki dobro vedo. To je vse res, da živali opravljajo vse svoje akte pod svetlim soncem in bi lahko o tem tudi brez krivde govorile, če bi govorile. Nekaj drugega je živalski naravni instinkt, nekaj drugega pa zopetpisate-

ljeva fantazija, ki meče živalim v usta vso človeško mizerijo, o kateri se normalni ljudje javno ne pogovarjajo. Tu mislimo na plaz besed in namigovanj proti vsaki dostojnosti, proti morali, spoštovanju človeškega telesa, proti verouku, proti duhovnim vajam, z eno besedo, proti vsemu, kar je ljudem sveto ali zaradi sožitja s človekom vsaj spoštovanja in obzira vredno.

Vsega tega dobesedno živalskega govora je v tej farski toliko, da Slovensko stalno gledališče ni s to igro kaj prida pridobilo, ampak veliko izgubilo. Seveda je tudi res, da je danes zaradi splošne dekadence po dvorinah vse dovoljeno — toda le v onih »rdečo lučjo!« Javni slovenski kulturniški prostor za tako govnaško umazanijo sega samo od Dževdželije do Zemuna, kjer so Bog, rodna mati in Božja mati stalno v ustih umazanih pijancev in nepijancev kakor v naših krajih preklinjevanje svetih imen.

Upravniki Slovenskega stalnega gledališča naj vedo, da imamo v Trstu samo en Kulturni dom, ki je po mednarodni pogodbi dan na voljo vseh Slovencev na Tržaškem. Nočemo, da bi zaradi te igre nastal velik spor med nami, nočemo pa tudi, da bi se začela na veliko širiti nekultura iz Kulturnega doma! Zadosti slabe krvi je povzročila »Delite« De Piera Chiare v lanski sezoni; s to igro se sedaj gledališki list hvali, da opravlja ambadorsko poslanstvo, ker širi italijansko kulturo v jugoslovanskem prostoru. Odgovorni naj ne pozabijo, da je prav ta igra povzročila veliko zgedovanja in javne obsodbe tako v Trstu kakor v Gorici, kjer je neka pogumna mati javno branila svoje otroke pred pohujšanjem na odru.

Neki optimist je v razgreti družbi te dni dejal: Nič ne marajte! Koliko oper, dram in tragedij so v začetku odklanjali, po spremembi časov in po očiščenju teksta pa pozitivno sprejemali. Tako se lahko zgodi čez leto in dan s tem srbskim miraklom, le da bo neki svobodni Slovan bistveno spremenil zadnjo besedo, ki se ne bo več glasila: rdeči eksperiment se nadaljuje, ampak: rdečega eksperimenta je konec!

t. d.

PRIPIS UREDNIŠTVA. Po vsem povedanem smatra naše uredništvo za edino logično, da te igre ne pripravijo in je tudi ne bo več oglašalo.

tržaške novice

Milje - Korošci

Pretekli teden je g. škof Bellomi opravil pastoralno vizitacijo v župniji Milje, h kateri spadajo tudi Korošci (Sv. Barbara). Njihov duhovni oskrbnik je kapucinski pater Bogomir Srebot, ki poučuje verouk na osnovni šoli v Miljah, kamor hodijo slovenski otroci iz miljske občine.

V nedeljo 9. okt. zjutraj je škof maševal za Slovence v cerkvi pri Sv. Barbari, v ponedeljek 10. okt. je obiskal slovenske otroke iz miljske občine.

V petek 14. okt. popoldne je molil za rajne na pokopališču pri Sv. Barbari in se v cerkvi pogovoril s pričujočimi verniki (20 po številu). Damijana Kolarič je prebrala kratko spomenico, ki omenja razne težave in probleme, s katerimi se srečujejo zlasti tisti verniki, ki so ostali zvesti Cerkvi in redno obiskujejo (čeprav v nevelikem številu) službo božjo. Gospod škof je vzel vse to na znanje, pohvalil vztrajnost dobrih duš in skušal prepričati poslušalce, da je treba še kaj narediti, zlasti za mlade ljudi, ki so tako izpostavljeni nevarnostim vseh vrst.

V Marijinem domu v ROJANU bodo na letošnjo Misijonsko nedeljo 23. oktobra prikazani diapozitivi z letošnjega romana tržaške Duhovske zveze

OD TIROLSKE DO KOROSKE IN O PLITVIČKIH JEZERIH

Na sporedu je tudi SREČOLOV za misijonarje. Začetek ob 17. uri.

V Miljah se je škof srečal na občini z občinskim svetom, kar je gotovo bilo nekaj izrednega, ker imajo občino v rokah komunisti. Komunistični svetovalec Kiljan Ferluga je škofa pozdravil po slovensko in mu kot predsednik Društva Slovencev miljske občine izročil daljšo spomenico, v kateri je prikazano stanje slovenske zavednosti in požrtvovalnosti v miljski občini — v sedanjosti in preteklosti. Spomenica omenja s posebnim poudarkom prosvetno delovanje Društva v sedanjem času, ko lahko razvija svojo delavnost v

prostorih slovenskega šolskega centra.

G. škof je v dvorani občinskega sveta pred zbranimi celotnim občinskim svetom in številnimi občani pozdravil v slovenščini (za dnevnik »Il Piccolo« je bila to »lingua d'oltre confine«) pripadnike slovenske skupnosti in naročil izvoljenim slovenskim predstavnikom, naj ponesejo njegov pozdrav in voščilo vsem slovenskim občanom — »slovenskim prijateljem«.

Zamenjava župnikov na Kontovelu

Po odloku tržaškega g. škofa Bellomija sta si kontovelska in dolinska župnija zamenjali duhovnika. Pred dnevni smo se Kontovčani poslovili od našega dolgoletnega dušnega pastirja Rudija Bogatca. Po zadnjih večernicah, ki jih je opravil v naši župniji, smo se vsi zbrali v župnišču, kjer smo se mu zahvalili za dolgoletni trud, ki ga je vložil v delo z mladino v šoli in izven nje. Delo z mladimi je eno izmed bistvenih sestavin duhovniškega dela kot je v nagovoru povedal eden od navzočih, saj je od tega odvisen

Doživetja v Hiši blagrov v Trstu

V okviru Duhovske zveze se je v hiši »Blagrov« nad Trstom v začetku oktobra zbrala skupina deklet in žena, željne zajemati iz »vrelcev božjega življenja«. Ljudje, ki ne poznajo duhovnih vaj, si jih verjetno predstavljajo kot nekaj na moč puščobnega ali na smrt dolgočasnega. Zase lahko rečem samo to, da so mi taki dnevi zbranosti prehitro bežeči trenutki sreče.

Ježus je bil edina popolna karizmatična osebnost, kljub temu se je tudi on v odmaknjeni zbranosti pripravljval na svoje poslanstvo. Po samostanih na Vzhodu veliko molijo in premišljujejo. Res, da se je tam spočel in začel širiti komunizem, po drugi strani pa je tudi res, da kdor je videl te ljudi moliti, lahko priča o njihovi globoki duhovnosti.

Voditelj duhovnih vaj, g. Golob, nam

Marijina družba v ulici Risorta 3, Trst vabi v nedeljo 23. oktobra ob 17. uri v Marijinem domu na

MISIJONSKO PRIREDITEV

Na sporedu je MISIJONSKA IGRA v dveh delih »Lucija pripoveduje« v izvedbi slovenskega mladinskega odra od Sv. Jakoba, SREČOLOV za slovenske misijonarje in POROČILA o nekaterih slovenskih misijonarjih in misijonarkah.

večji del bodočega krščanskega življenja pri nas.

Nadalje smo se spomnili še vedrega razpoloženja, ki ga je naš bivši župnik znal nuditi udeležencem raznih romanj in izletov. Ne nazadnje pa smo se mu zahvalili za vse delo, ki ga je vložil v obnovo in popravilo župnijske cerkve: od novih spovednic, namestitve novih kipov Barage in Slemška na pročelje cerkve do preprekanja celotne notranjosti božje hiše.

Tu izrabljamo priložnost, da se mu še enkrat iskreno zahvalimo in mu zaželimo veliko uspehov in predvsem pristnega zagona v novem okolju, ki ga čaka.

Obenem izrekamo še dobrodoščilo našemu novemu župniku g. Albinu Grmeku, ki se bo, upamo, hitro vživel v novo okolje in se vrgel na delo, tako da se bomo skupaj trudili za versko rast v času, v katerem je lahko zdeti se kristjan, težko pa zares biti.

Vaščani

Nevenljiva slava sv. Frančiška

Oratorij Avgusta Ipavca. Lansko leto se je krščanski in z njim tudi ostali svet spominjal 800-letnice rojstva sv. Frančiška Asiškega. Skladatelj Avgust Ipavec je za ta jubilej zložil oratorij z naslovom »Fonte d'Amore«. Besedilo zanj je dobil v starih pesmih in zgodbah o sv. Frančišku, sv. Klari in Frančiškovih bratih, ki

jih poznamo iz Rožic sv. Frančiška. Oratorij je nekaj velikega, saj nastopajo mešani in otroški zbor, zbor Frančiškovih bratov in sester ter solisti in orkester (skupno okrog 300 oseb). Gre torej za nekaj res množičnega, kot smo pri Avgustu Ipavcu že navajeni. Saj je že gostoval v

Gorici in v Trstu z drugimi podobnimi stvaritvami.

Lani je A. Ipavec s tem oratorijem nastopil po nekaterih krajih v Sloveniji, letos prihaja v Trst na povabilo slovenskih duhovnikov in ob pomoči dežele in drugih ustanov. Postavitev sličnega oratorija, oziroma nabožne opere je združena z velikimi stroški in tudi napori vseh sodelujočih. Iz libreta sodeč, ne bodo razočarani tisti, ki se bodo oratorija udeležili. Zaradi italijanskega besedila je oratorij primeren tudi za italijanske poslušalce in ne samo za slovenske. Priporočati je zato, da organizatorji izvedejo propagando tudi med italijansko publiko.

Oratorij bodo izvajali v cerkvi sv. Frančiška, ki je ob via Giulia, to je ulica, ki s korza pelje proti Sv. Ivanu, v soboto 30. oktobra ob 20.30. Vstopnice-libreto bodo na razpolago od nedelja dalje in pred cerkvijo eno uro pred začetkom.

Visoko priznanje slovenskemu gostincu

Vsredržavno vodstvo italijanske Kuharske akademije je podelilo lastniku priznane restavracije »Furlan« na Colu v republiški občini Karlu Guštinu diplomu za izjemne zasluge v vrednotenju značilnih kraških jedi. Guštin vodi gostilno od leta 1966. Kuhinja se oslanja na krajevne značilnosti slovenskega Krasa, prepleta pa se tudi z avstro-ogrsko in tipično tržaško kuhinjo.

Diplomo mu je osebno izročil predsednik akademije Giovanni Nuvoletti Perdomini ob prisotnosti 150 oseb, članov vseh delegacij omenjene akademije v naši deželi, Venetu, Tridentinskem in Južni Tirolski. Podelitev priznanja je soppadla s 30-letnico obstoja tržaške delegacije, ki je nastala na pobudo ge. Nene Astori. Ob tej priložnosti je bila tudi predstavljena knjiga »La cucina tipica« (Tipična kuhinja), ki jo je napisal predsednik tržaške delegacije akademije Mario Moffa.

Naravno je spregovoril tudi odlikovaneec ter se za priznanje toplo zahvalil. Tu-di naš list mu k priznanju od srca čestita.

goriške novice

Sestanek pokrajinskega vodstva goriške SSK

Pred dnevi se je sestalo pokrajinsko vodstvo Slovenske skupnosti v Gorici; pokrajinski tajnik Marjan Terpin je podal obširno poročilo o trenutnem političnem položaju s posebnim ozirom na sestavo petstrankarskega odbora na goriški pokrajini.

SSK pozitivno ocenjuje doseženi sporazum med petimi strankami v odboru, ki ima v programu nadaljevanje politike prejšnje koalicije. Poseben poudarek je pokrajinski tajnik posvetil programskim točkam, ki se nanašajo na zaščito slovenske narodne skupnosti. Pokrajinsko vodstvo SSK je ob koncu izrazilo voščila za plodno delo novoizvoljenemu odborniku za šolstvo, rekreacijo in šport, dr. Mirku Spacapanu, in zahvalo bivši odbornici Mariji Ferletič za opravljeno delo na goriški pokrajini v njenem mandatu.

V zvezi z omejnimi odnosi je SSK ponovno potrdila politično voljo, da se nadaljuje stiki s sosednimi pokrajinami republike Slovenije za vedno boljše sodelovanje na različnih področjih. SSK izraža obžalovanje zaradi nekaterih izjav, ki jih je prineslo italijansko časopisje v zadnjem obdobju in ki gotovo ne pomagajo mirnemu sožitju in stvarnemu sodelovanju v omejnem pasu.

Pokrajinsko tajništvo je tudi negativno ocenilo izjave goriškega nadškofa; te izjave so zelo daleč od duha odprtosti in sprave med narodi, ki tu že stoletja živijo v slogi in medsebojnem razumevanju, kar je prišlo do izraza v delu nekaterih prejšnjih gorških nadškofov.

Voda poplavlja Gorico in Novo Gorico

V noči od nedelje 16. oktobra na sledeči ponedeljek sta obe Gorici tostran in onstran meje doživeli hude poplave, ki jih je povzročila deroča voda, katera je prestopila bregove potoka Korna že v Novi Gorici ter se nato z uničujočo silo razlila po severnem delu goriškega mesta. Zlasti je bila prizadeta ulica sv. Gabrijela v Gorici. Voda je vdrla v kleti, preplavila stanovanja, trgovine, poškodovala spodnje prostore vojnega muzeja v palači Attems in številna skladišča blaga v tovarnah. Podrla je tudi halo v tovarni SAFOG v Stražicah. Premnogi avtomobili, ki so bili na ulicah, so utrpeli zaradi vode, ki je vanje vdrla, občutno škodo, saj je voda dosegla na cestah višino enega metra in čez. Na pomoč so še tekom noči prišle goriški gasilci ekipe iz Trsta in Vidma, v Novi Gorici pa od Tolmina do Sežane. K sreči človeških žrtev ni bilo, gmotna škoda pa je kar velika. V celoti se jo bo dalo oceniti šele v prihodnjih dneh.

Slovenski oktet v Števerjanu

Kakor so predstavniki SKPD »F. B. Sedej« poudarili že ob letošnjem festivalu domače glasbe, praznujejo v tej briški vasi stoletnico ustanovitve svojega kulturnega katoliškega društva. Spodobno se zato, da ob takekem jubileju to tudi na poseben način proslavijo. Društveni odbor je na eni zadnjih sej že pripravil primeren program, ki predvideva širšo slovesnost letos 27. novembra. Dramska družina pripravlja svoj nastop in tudi druge skupine bodo pripomogle k povzdigu slovesnosti. V pripravi je nadalje zajetna knjiga, ki bo govorila o zgodovini Števerjana in bo seveda posvečena kulturni stoletnici. Vsa ta dejavnost pa je dobila neprecenljiv uvod z nastopom Slovenskega okteta v Števerjanski cerkvi.

Na povabilo SKPD »F. B. Sedej« je tako v soboto 15. oktobra gostoval v Števerjanski cerkvi Slovenski oktet, bržda trenutno najboljša slovenska pevska skupina. Nekateri pesmi je na orglah spremljal vrhunski mojster Hubert Bergant. Enkratna prilžnost je privabila veliko poslušalcev, ki so do dobra napolnili sicer prostorno cerkev. Ne gre, da bi tu ocenjevali sam nastop, ki je bil seveda izreden,

kar je dokazovalo tudi nenehno poskajanje po vsaki izvedbi in pripravilo pevce, da so dodali še nekaj pesmi.

Ob začetku koncerta je pevce toplo pozdravila tajnica društva Anka Černic. Brez dvoma si Števerjanci še želijo takih večerov, kar so tudi po koncertu izrazili članom okteta na družabnem srečanju v gostilni pri Romanu.

Ob koncertu zbora iz Kanala v Katoliškem domu

Na povabilo zbora »Lojze Bratuž« bo v nedeljo 23. t. m. ob 17. uri nastopil v Katoliškem domu v Gorici mešani pevski zbor PD »Soča« Kanal iz Kanala. Zbor bo nastopil s celovečernim koncertom, ki bo obsegal 19 pesmi. V prvem delu nam bodo pevci nudili polifonske skladbe Gallusa, Vecchia, Brucknerja, in slovenske umetne pesmi Srebotnjaka, Vrabca in Ukmarja. V drugem delu bomo poslušali slovenske narodne pesmi.

Nastop pevskega zbora »Soča« Kanal pomeni tudi kulturno izmenjavo med zborom, ki živi v matični domovini in zamejskim, saj bo goriški zbor »L. Bratuž« še v tej sezoni vrnil obisk v Kanalu.

Tečaj ritmične telovadbe v Štandrežu

Tudi letos se bo začel tečaj ritmične telovadbe v občinski telovadnici v Štandrežu. Tečaj bo za osnovnošolske otroke in srednješolsko mladino in sicer v dveh skupinah ob četrtkih, začetek v četrtek 20. oktobra ob 15. uri. Vodila ga bo prof. Nataša Sirk.

Kdor se namerava udeležiti tega tečaja, naj se javi pri Anici Pavio v Štandrežu, ul. Tabai, tel. 21003 ali pa v občinski telovadnici ob četrtkih. Tečaj prireja PD »Štandrež« in športno društvo »Velox«.

Upadanje tržaškega prebivalstva

Statistični urad pri tržaški občini je objavil, da je pred letom dni živel v tržaški pokrajini 281.256 ljudi, danes pa jih živi 279.281 (-2.975). V zadnjem letu se je v pokrajini rodilo 148 otrok, umrlo pa je v istem obdobju 354 ljudi.

V tržaški občini pa je bilo leta 1933 248.509 prebivalcev, ob koncu avgusta 1983 pa 247.153. Zmanjšalo se je v zadnjem času tudi število prebivalcev v občinah Milje, Dolina in Devin-Nabrežina. Kar dobro napredujemo!

Južnotiroolski škof

o ljubezni do domovine

Na letošnjem pastoralnem zborovanju južnotiroolskih duhovnikov v Brixnu je škof Joseph Gargitter izrekel nekaj pomembnih besed tudi o ljubezni do lastne kulture in lastnega naroda.

Po njegovih besedah ljubezen in zvestoba do domovine in do lastne kulture ni nikakršen nacionalizem. Z vsi pravico — je poudaril — se vsaka narodna skupina v Južni Tirolski trudi, da varuje in ohranja svojo posebnost. Vse tri narodne skupine — Nemci, Italijani in Ladinji — imajo nalogo, da živijo in delajo drug poleg drugega, drug z drugim in drug za drugega.

Cerkvi se včasih očita, da se premalo zavzema za pravice posameznih narodnih skupin. To kritiko, je dejal škof Gargitter, lahko samo tedaj vzamemo resno, če so kritiki vsaj toliko storili za narod kakor Cerkev. V tej zvezi je dobesedno dejal:

»Ni navada Cerkev, da bi svoje zasluge obešala na veliki zvon; toda Cerkev bo vedno pripravljena pomagati, kjer lahko da pomoč. V ljubezni do domovine se ne damo od nikogar prekositi. Ne pustimo pa si tudi od nikogar predpisovati, kako in kdaj moramo dokazati svojo ljubezen do domovine.«

KATOLIŠKI GLAS list za kritične bralce

SLOVENSKO DEŽELNO GOSPODARSKO ZDRUŽENJE

prireja tradicionalni gospodarski praznik

SREČANJE

v Domu »A. Budal v Štandrežu v soboto 22. oktobra ob 20.30. Vabila so na voljo na sedežu SDGZ v Gorici - tel. 32844.

Pastirček št. 1

Sredi oktobra je spet prišel med nas. Novo obleko ima. Roža sončnica se blesti na prvi strani platnic; izdelal jo je Stojan Zahar, učencec 4. razreda osnovne šole v Borštu. Glavni urednik bo še naprej Ljubka Sorli, ki bo zlasti v Janini pošti usmerjala mlade pa tudi druge bralce k trajnim vrednotam kot sta vera in narodnost. Izšlo bo kot že običajno osem števil, celoletna naročnina pa znaša 8.000 lir.

Prva številka novega, 38. letnika, se prične s pesmijo glavne urednice »Beseda otrokom«. Sledi beseda o božjem telefonu, ki je molitev rožnega venca. Slikarici za 1. in 2. razred je pripravila Danila Komjanc. Zanimiva je katehetska stran. Otroci naj bi sodelovali s cerkvenim letom, pa tudi sebe ocenjevali. Evelina Pahor v prispevku za višjo šolsko stopnjo pripoveduje o zanimivostih našega Krasa, Ljuba Smotlak nas pa popelje v »Tržaških sprehodih« na pobočje griča sv. Vida in k Sv. Jakubu. Razgovor z dr. Zorkom Harejem je vodila Mariza Perat. »Stari katchet« K. Humar opozarja na pesniško zbirko Ljubke Sorli »Veseli ringaraja«. Izšla je v založbi Pastirčka. Olga Tavčar piše o skavtih, Hubert Močnik pa o kratkem spredu v naravo, kjer rastejo marjetice pod naslovom »Bil sem zopet v šoli«. Vladica Vodopivec iz Doline je sodelovala s spisom »Kamnosestvo« na natečaju, ki ga je razpisalo Društvo Slovencev v miljski občini. Spis je bil nagrajen in je sedaj objavljen v tej številki Pastirčka. V vsaki številki bo J.V. poskrbel za nekaj besed o športu. Pesem na platnicah nosi naslov »Jesen«. Na besedilo Ljubke Sorli jo je uglasbil Zorko Harej. - jk

ZBOR »LOJZE BRATUŽ«

vabi na koncert mešanega zbora

»SOČA« KANAL

v Katoliškem domu v Gorici v nedeljo 23. oktobra ob 17. uri

Knjižne novosti v Kat. knjigarni v Gorici

Vodeb: Assisi - Stoletja umetnosti in zgodovine. Slike v barvah, opis v slovenščini.

Bizjak: Sveta dežela. Čudovito lepe slike, opis v slovenščini.

Santini: Rim in Vatikan. Vodnik z barvnimi slikami, vsem v prijetno pomoč ob njihovem obisku Rima ali ko bodo ob večerih doma listali po njem in se spominjali krajev, ki so jim postali posebej dragi. V slovenščini.

Naslov knjigarne: Piazza Vittoria 25 - Travnik, 34170 Gorizia.

OBVESTILA

Društvo slov. izobražencev v Trstu vabi v ponedeljek 24. oktobra ob 20,15 na diskusijski večer o avstrijskem televizijskem filmu »Vas ob meji«, ki govori o razmerah na Koroškem zlasti v zvezi s Slovenci. Večer bo na sedežu DSI, ul. Donizetti 3. Film je prejel eno letošnjih nagrad »Prix Italia«.

Na sedežu Slovenske prosvete v Peterlinovi dvorani, ul. Donizetti 3 v Trstu bo v soboto 22. oktobra ob 18. uri odprtje razstave avantgardnih del Milka Bambiča. Razstavljena dela in njih pomen bo orisal Marko Vuk.

Slovensko deželno gospodarsko združenje vabi vse svoje člane na odprtje novega sedeža v Gorici, ul. Morelli 14 v soboto 22. oktobra ob 16. uri.

Izšel je Marijanski koledar 1984. Na voljo je na Tržaškem v knjigarni Fortunato v Trstu, ul. Paganini 2 in na Gorškem v Katol. knjigarni, Travnik. Izvod stane v knjigarnah 1.000 lir. Kdor želi več izvodov, naj koledar takoj naroči v Ljubljani na Rakovniku in tam poravna v dinarjih. Novi koledar ima 12 slik sv. križa, prav primerno za to sv. leto odrešenja. Naslov za naročilo po pošti: »Knjižice«, Rakovniška 6, 61000 Ljubljana, tel. 225043.

Sporod od 23. do 29. oktobra 1983

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu. 10.30 Mladinski oder: »Avtomat«. 11.10 Melodije. 11.45 Vera in naš čas. 12.00 Narodnostni trenutek. 12.30 Glasba brez meja. 14.10 Nediški zvon. 14.40 Sport in glasba ter prenosi z naših kulturnih prireditvev.

Ponedeljek: 8.10 »Benečija 83«. 10.10 R. Wagner: Lohengrin. 11.30 Beležka. 12.00 Kralj (Atilij) v New Yorku; glasbeni potpuri. 13.20 Gospodarska problematika. 14.10 Roman: »Stric Silas...« 15.00 Sport. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Mi in glasba. 18.00 Pod Matajurjan. 18.30 Glasba Latinske Amerike.

Torek: 8.10 Iz očetove beležnice. 10.10 R. Wagner: Lohengrin. 11.45 Beležka. 12.00 Ena bolha me grize. 14.10 Za zabavo in pouk. 15.00 Mladi mladim. 16.00 Od Milj do Devina. 16.30 Tja in nazaj. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Mi in glasba. 18.00 Lukian-Rode: »Pomenki bogov«.

Sreda: 8.10 Od Milj do Devina. 10.10 R. Wagner: Lohengrin. 11.30 Beležka. 12.00 Človek, kam hitiš? 13.20 Moški zbor »Jezero« iz Doberdoba. 14.10 Roman: »Stric Silas...« 16.00 »Ko trkam na nebesna vrata...« 16.30 Tja in nazaj. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Nova koncertna sezona Glasbene matice. 18.00 Naključja med literaturo in fantastiko.

Četrtek: 8.10 Trim za vsakogar. 10.10 Koncertni sporod. 11.30 Beležka. 12.00 Slovenske popevke. 14.10 Otroški kotichek: »To je pa laž!« 16.00 Na gorškem valu. 16.30 Tja in nazaj. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Mi in glasba. 18.00 Iz dnevnika Angela Kukanja. 18.30 Glasba Latinske Amerike.

Petek: 8.10 Na gorškem valu. 10.10 Koncertni sporod. 12.00 Sestanek ob dvanajstih; glasbeni potpuri. 13.20 Dogodki in problemi. 14.10 Roman: »Stric Silas...« 16.00 Trim za vsakogar. 16.30 Tja in nazaj. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Mi in glasba. 18.00 Kulturni dogodki. 18.25 Imena naših vasi. 18.30 Nabožna glasba.

Sobota: 8.10 Kulturni dogodki. 8.35 Imena naših vasi. 10.10 Koncerti Glasbene matice v Trstu. 11.35 Beležka. 12.00 Glasnik Kanalske doline. 14.10 Otroški kotichek: »Zakajček in Vseved«. 14.30 Naš dobri stari radio. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Ob 10-letnici smrti L. M. Skerjanca. 18.00 Stane Razzresen.

SKPD »Mirko Filej« priredi v četrtek 27. oktobra ob 20,30 v Katoliškem domu

TRINKOV VEČER

Prof. Tomaž Pavšič bo predaval o »Ivan Trinko, življenje in pesmi«. - Vabljeni!

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 300 lir, osmrtnice 250 lir, k temu dodati 18% davek IVA.

Odgovorni urednik: msgr. Franc Močnik Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

SLOVENSKI HOTEL

»BLEDE«
v RIMU - ROMA

Lastnik:
LEVSTIK VINKO

Hotel »BLEDE«
Via S. Croce in Gerusalemme 40
00185 ROMA
Tel. (06) 777102 - 7579941
Telex 620196

V nedeljo 30. oktobra ob 16. uri bo v Katoliškem domu v Gorici

MISIJSKA PRIREDITEV

Nastopila bo mladina iz Rojana pod vodstvom režiserke Lučke Peterlin Susič z igro

»NAOČNIK IN NAOČALNIK«

Obenem z igro bo tudi bogat srečolov v prid misijonom. Pridite!

Vstop prost.

Banca Agricola Gorizia c.r.o.g.l.
Kmečka banka Gorica v.z.o.j.

skupno z ostalimi članicami Deželnega konzorcija ljudskih bank

VAM NE NUDI SAMO DENARJA!

GORICA, KORZO VERDI 51, TEL. 84206/7 — TELEX 460412 AGRBAN